

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-81)

DÜNYA İLK YARDIM GÜNÜ 'Göç Ortamlarında İlk Yardım' 12 Eylül 2026

İlk yardım; ani hastalık veya yaralanma durumlarında kişinin yaşamını korumak, sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek ve iyileşmesini desteklemek amacıyla, olay yerindeki imkânlarla yapılan hızlı müdahalelerdir. Acil tedavi ise sağlık kuruluşlarının acil birimlerinde doktor ve diğer sağlık çalışanları tarafından tıbbi donanım kullanılarak uygulanır. İlk yardımcı, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen standartlara uygun eğitim almış ve ilk yardımcı belgesine sahip kişidir¹.

İlk yardım uygulamaları; olay yerinde güvenliğin sağlanmasını ifade eden **Koruma**, gerekli kurumlara haber verilmesini kapsayan **Bildirme** ve hasta ya da yaralıya uygun müdahalenin yapılmasını içeren **Kurtarma** olmak üzere üç temel aşamadan oluşur. Bu aşamalar kısaca KBK olarak adlandırılır².

Dünya İlk Yardım Günü, her yıl Eylül ayının ikinci cumartesi günü Kanada Kızılhaçı, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) ve dünya genelindeki toplulukların katılımıyla kutlanmaktadır. Bu özel günün amacı, ilk yardımın herkesin erişebilmesi gereken ve dünya genelinde hayat kurtaran önemli bir beceri olduğunu hatırlatmaktır. Temel ilk yardım uygulamalarını bilmek; acıyı ve yaralanmaların etkisini azaltmaya, afetlere karşı hazırlıklı olmaya ve acil durumlara daha etkili müdahale etmeye yardımcı olur³.

Dünya ilkyardım günü, ilk yardım becerilerinin hayat kurtarma, yaralanmaların etkisini azaltma ve daha güvenli toplumlar oluşturmadaki önemine dikkat çekmektedir. Bu kapsamda bireyler, güvenilir ilk yardım eğitimleri almaya ve acil durumlarda doğru şekilde müdahale edebilmek için hazırlıklı olmaya teşvik edilmektedir⁴.

2026 Dünya İlk Yardım Günü'nün teması "Göç Ortamlarında İlk Yardım" olarak belirlenmiştir. 2024 yılının ortalarında dünya genelinde yaklaşık 304 milyon kişinin uluslararası göçmen olarak yaşadığı tahmin edilmesine rağmen, hareket hâlindeki birçok insan temel ve hayat kurtarıcı hizmetlere erişimde çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. Bu nedenle Kızılhaç ve Kızılay Hareketi'nin ilkeleri doğrultusunda; ayrımcılık ve damgalamadan uzak, güvenli ve etkili yardım sunulmasını destekleyen eğitim programlarının geliştirilmesi ve İnsani Yardım Hizmet Noktaları gibi güvenilir alanların oluşturulması büyük önem taşımaktadır. İlk yardım eğitimi ise bireylerin ve toplulukların acil durumları fark etmelerine, ilk desteği sağlamalarına ve ihtiyaç duyan kişileri uygun hizmetlere yönlendirmelerine yardımcı olan erişilebilir bir araçtır⁵.

Göç sırasında insanlar; susuzluk, hipotermi, yetersiz beslenme, aşırı yorgunluk, yaralanma, boğulma ve psikolojik zorlanma gibi pek çok sağlık riskiyle karşılaşabilir. Ancak göçmenlerin sağlık durumlarını belirleyen temel etkenlerin yolculuk boyunca karşılaştıkları koşullar ve sağlık hizmetlerine erişimde yaşadıkları engeller olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle ilk yardım eğitimlerinin farklı dillere, kültürel özelliklere, yaş gruplarına ve gereksinimlere uygun biçimde hazırlanması önemlidir⁵.

¹[İnternet] <https://www.ilkyardim.org.tr/temel-ilk-yardim-bilgileri.html#:~:text=%C4%B0lk%20Yard%C4%B1m%20Nedir%3F,ve%20gere%C3%A7lerle%20yap%C4%B1lan%20ila%C3%A7lar%20uygulamalar%C4%B1r> Erişim tarihi: 09.09.2026

²[İnternet] <https://ilkyardim.meb.gov.tr/ilk-yardim-uygulamaları/genel-ilk-yardim-bilgileri/> Erişim tarihi: 09.09.2026

³[İnternet] <https://www.globalfirstaidcentre.org/world-first-aid-day-2/> Erişim tarihi: 09.09.2026

⁴[İnternet] <https://www.redcross.ca/training-and-certification/first-aid-tips-and-resources/our-engagements/world-first-aid-day> Erişim tarihi: 09.09.2026

Bu doküman, Dr. Gül Usar YILDIZ tarafından, Doc. Dr. Mahmut YARDIM Danışmanlığında 10.09.2026 tarihinde hazırlanmıştır.

Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

YILDIZ G.U, YARDIM M. 12 Eylül Dünya İlk Yardım Günü (2026) Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2025/2026-81-

[İnternet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>. Erişim: 11.09.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-81)

Şekil 1: Göç Ortamlarında İlk Yardım³

Kapsayıcı bir ilk yardım yaklaşımı, hayat kurtarıcı müdahalelerin yanı sıra yaşanabilecek psikolojik sorunların fark edilmesini, ilk desteğin sunulmasını ve kişilerin uygun sağlık ve sosyal destek hizmetlerine yönlendirilmesini de kapsar. Böylece ilk yardım; dayanışmayı, insan onurunu ve toplumların güçlükler karşısındaki dayanıklılığını destekleyen önemli bir araç hâline gelir⁵.

Türk Kızılayı, acil durumlarda doğru ve etkili müdahalede bulunabilecek kişilerin sayısını artırmak ve toplumda ilk yardım bilincini yaygınlaştırmak amacıyla eğitimler düzenlemektedir. Bu kapsamda 22 ilde faaliyet gösteren 29 İlk Yardım Eğitim Merkezi aracılığıyla bugüne kadar 100 binden fazla kişiye eğitim verilmiş, ayrıca çeşitli farkındalık çalışmaları yürütülmüştür⁶. İlk Yardım Yönetmeliği'ne göre ilk yardımcı olabilmek için en az ilkokul mezunu olmak, temel ilk yardım eğitimini tamamlamak ve yapılan değerlendirme sonucunda ilk yardımcı sertifikası ile kimlik kartı almaya hak kazanmak gerekir. Bu şartları sağlayan kişiler, aldıkları eğitim kapsamında ilk yardım uygulamalarını gerçekleştirebilir.⁷

İlk yardım bilgisinin yaygınlaştırılması; ayrım gözetmeksizin her bireyin güvenle yaşayabildiği, afetlere ve krizlere karşı dirençli bir toplum inşa etmenin anahtarıdır. Göç ortamları gibi en hassas koşullarda bile erişilebilir ve insani değerleri odağına alan ilk yardım uygulamaları, toplumsal dayanışmayı ve insan onurunu korur. Unutmayalım ki, eğitilmiş her ilk yardımcı daha güvenli bir geleceğin güvencesidir.

⁵[Internet] International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, Global First Aid Reference Centre. World First Aid Day 2026: First Aid in Migration Contexts—Concept Note. Paris: Global First Aid Reference Centre; 2026.

https://www.globalfirstaidcentre.org/wp-content/uploads/2026/05/Concept-note-WFAD-2026_EN.pdf Erişim tarihi: 09.09.2026

⁶[Internet] <https://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz/ilk-yardim> Erişim tarihi: 09.09.2026

⁷[Internet] <https://www.ilkyardim.org.tr/nasil-ilk-yardimci-olunur.html> Erişim tarihi: 09.09.2026